

REGISTERBLAD

Namn och datum: Curt Fredén (971030), Jeanette Erlandsson (000525), Karin Hernborg (001031)

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I HALLANDS LÄN

Områdesnummer och namn: NN 54 GALGBERGET

Kommun: Halmstad

Karta: 4C NV

Läge:

Areal: 79 ha

Naturgeografisk region: 10 Södra Hallands kustland

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Kullig terräng med relativ höjd 20-50m

Riksvärde

Geovetenskap	
--------------	--

Värdeomdöme: Vapnö - Galgbergsterrassen är ett framstående exempel på en israndbildning med komplicerad uppbyggnad och med synnerligen instruktiva och välutbildade strandhak och terrasser, åsgropar och strandvallar. Trots allvarliga ingrepp är det geovetenskapliga värdet högt. Området har stor betydelse för friluftsliv och landskapsbild.

Huvudkriterier:

A Område som särskilt väl visar landskapets utveckling.

Förutsättningar för bevarande: Alla former av täkt eller annan exploatering av bildningens ytformer måste undvikas. Eventuell bebyggelse bör utvecklas med stor varsamhet. Skogen på Galgberget bör skötas med stor hänsyn, tallskogen i sydost bör tillåtas uppnå maximal ålder.

Säkerställande:

Områdets huvuddrag: Galgberget utgör en del av en mäktig israndbildning, Vapnö-Galgbergsterrassen. Avlagringen består av ett isälvsdelta kombinerat med en randås. Deltat och åsen har avsatts framför den tillbakavikande inlandsisens rand. Avsättningen har skett under ett stillestånd i isreträten för ca 12 800-13 000 år sedan.

Själva Galgberget är alltså i själva verket en mäktig deltabildning. Deltat utgör israndbildningens sydligaste dra del och sträcker sig från länslasarettet till I 16. Den plana överytan, deltats platå, har en högsta nivå av ca 64 m ö h. På platån ligger flera rader av vackert utbildade, hundratals meter långa strandvallar med ryggarna mellan 60 och 63,7 m ö h. Marina gränsen (MG) utbildades då havet, efter isavsmältningen, hade sitt i förhållande till

landytan högsta läge. MG har på Galgberget registrerats till 62,9 m ö h. Detta gör det troligt att deltaplanet utbildats omedelbart intill havsytan eller t o m att det påbyggs något ovan detta men nedbrutits av vågorna i nästan samma takt som påbyggnaden skett. Vidare har stora dödsklumpar blivit liggande kvar på platån, vilka bildat Galgbergets många karakteristiska åsgropar. På bergets södra sida har det tillbakavikande havet utbildat ett flertal strandhak med mellanliggande plåtåer eller terrassytor.

Galgberget tillsammans med Norra Utmarken utgjorde länge stadens gemensamma betesmarker. Galgberget fortsatte att vara betesmark under större delen av 1800-talet och täcktes då av ljunghed. Under perioden 1860-80 skogsplanterades de gamla betesmarkerna med gran, tall, björk, ek och bok. Idag består skogsmarken i stora drag av bokskog centralt på Galgberget, ekskog på dess västra del, gammal tallskog med lövinslag på sluttningen mot sydost samt i övrigt granskog och blandskog.

Närheten till stadskärnan gör Galgberget till Halmstads viktigaste närströvsområde. Här finns också en flitigt utnyttjad motionsslinga. Berget är också ett betydelsefullt utflyktsmål för skolorna och ett värdefullt geovetenskapligt studieobjekt.

På flera håll har deltabildningen skadats allvarligt av grustäkt och annan exploatering. Den norra infartsleden har naggat den sydöstra sluttningen i kanten. Länslasarettets utvidgning har karvat djupt in i sydsluttningen. En mycket stor del av Vapnöterrassen är förintad genom grustäkt. Härtill kommer bebyggelse framför allt i områdets norra del.

Anmärkningar: Område nr 34 i Naturvårdsprogram för Hallands län (Halmstads kommun).

Referenser: *Caldenius, C., Larsson, W., Linnman, G., Mohrén, E., & Tullström, H., 1996: Beskrivning till kartbladet Halmstad. Sveriges geologiska undersökning, ser. Aa 198. Länsstyrelsen 1996. Naturvårdsprogram för Hallands län. Del 3 Halmstads kommun.*